

Sport voor Allen – Project 2: Sportinfrastructuur: Behoefteteonderzoek sportinfrastructuur in Vlaanderen

Promotoren: Etienne Van Hecke, Bart Vanreusel, Stefan Kesenne, Jeroen Scheerder (K.U.Leuven), Marc Theeboom (VUB), Renaat Philippaerts, Ilse De Bourdeaudhuij (UGent)

Wetenschappelijke en beleidsmatige situering

Ruimtelijke inplanting van de sportinfrastructuur

Het doel van dit luik is een zo mogelijk ideale inplantingmodel van sportinfrastructuur voor te stellen. Om dit bereiken zijn verschillende stappen noodzakelijk:

Stap 1. De bestaande sportinfrastructuur.

Hiervoor kan gesteund worden op de databank van BLOSO en eventueel andere instanties. Een samenwerking met de gemeenten via de Vereniging van Vlaamse Gemeenten dringt zich hier op.

Stap 2. De noden.

Uit een ander luik van dit steunpuntvoorstel zullen participatiegraden gedefinieerd worden in functie van leeftijd en andere persoonskenmerken. Door het koppelen van die participatiegraden aan gegevens van het rijksregister of de Sociaal-economische enquête kunnen absolute aantallen inwoners berekend worden die potentieel van de sportinfrastructuur zouden gebruik maken.

Stap 3. Normen: omzetting van gebruikers naar infrastructuuromvang.

De omzetting van potentiële gebruikers naar omvang van infrastructuur zal via normen moeten plaats grijpen. Hiervoor kan beroep gedaan worden op modellen uit het buitenland (Finland), eerder vastgelegde normen en ook uit een bevraging bij 'uitbaters' van sportinfrastructuur. Uit dit laatste kunnen bezoekersaantallen afgewogen worden tegenover infrastructuuroppervlakten en wordt de bezetting van de infrastructuur geëvalueerd, al is het kwalitatief. Het is duidelijk dat sterk ongelijke aantallen gebruikers tegenover eenzelfde infrastructuur (hypothese) een richtlijn moet geven over een goede verhouding tussen oppervlakte en aantal gebruikers. Tegelijkertijd moeten hier ook approximatieve 'draagvlakken' kunnen bepaald worden door het afwegen van vrij intensief bezette sportinfrastructuur in vergelijking met bv. het bevolkingsaantal van de gemeente tegenover klaarblijkelijk onderbenutte investeringen. Deze draagvlakken (die verschillend zullen zijn naargelang de sporttak) zijn de basis om het ruimtelijk model op te stellen.

Stap 4. Het uitwerken van een theoretisch ruimtelijk model.

Zulk model vertrekt van de noden/draagvlakken aan de aanbodkant en van demografische gegevens aan de vraagkant. De methodologie hiervoor is de volgende: De brede waaier aan sporttakken met de aan elk ervan verbonden specifieke behoefte, kost en specifieke participatie vereist een hiërarchische aanpak, hetgeen betekent dat duurdere infrastructuren op een geringer aantal plaatsen kunnen ingeplant worden en draaiend gehouden worden, aangezien het jaarlijks functioneringsbudget soms hoog kan oplopen. Wellicht moet het onderscheid gemaakt worden tussen gemeentelijke infrastructuur en infrastructuur gedragen door provincies en gewest (In de analyse moet trouwens alles meegenomen worden om de burger een optimaal aanbod aan te bieden en de overheidsbudgetten zo optimaal mogelijk te benutten).

De inplanting van bovengemeentelijke infrastructures steunt op fluxen van personen. Op basis van een grote databank voor verschillende vormen van handel en diensten beschikt de Onderzoeksgroep sociale en economische geografie over fluxen van personen naar bepaalde centra. Het aantal van die centra is afhankelijk van de aard van de goederen of de diensten. Rekening houdend met de aard van de sporttak(ken) en gewenste infrastructures en het mogelijke/wenselijke aantal locaties kunnen de meest voor de hand liggende lokalisaties voorgesteld worden.

Voor deze bovengemeentelijke sportinfrastructures kunnen ook verschillende gradaties in acht genomen worden zoals infrastructures op grootstedelijk en regionaal niveau enerzijds en op kleinstedelijk niveau anderzijds (Van Hecke Etienne, Actualisering van de stedelijke hiërarchie in België, Tijdschrift van het Gemeentekrediet, 1998/3).

Voor de inplantingen die eerder op gemeentelijke niveau zouden moeten aanwezig zijn zal toch moeten rekening gehouden worden met het draagvlak en wellicht zullen nog kleine gemeenten samengenomen worden. Daarentegen zullen ook voorstellen gedaan worden voor wat betreft de meer courante sportvormen voor meerdere locaties binnen de grote gemeenten. Immers de grootsteden en sommige regionale steden hebben een groot inwoneraantal wat in sommige gevallen meerdere inplantingen vereist/mogelijk maakt. Het hanteren van bevolkingsaantallen en hun kenmerken op niveau van de statistische buurten laat toe om intragemeentelijke locaties voor te stellen.

Om de vraagkant te benaderen worden bevolkingscijfers gehanteerd en meer in het bijzonder de leeftijdsstructuur waaruit de specifieke leeftijdsgroepen kunnen uitgehaald worden. Daarenboven is het aangewezen om deze leeftijdsstructuur ook prospectief te hanteren. De schommelingen in het aantal geboorten in de loop van de jaren geeft aanleiding tot generaties die in omvang verschillend zijn, hetgeen belangrijk is voor het plannen van infrastructures. Bevolkingsprognoses die we samen met de Vlaamse overheid hebben uitgevoerd zullen in dat kader kunnen gebruikt worden. Naast de leeftijd zullen ook sociale patronen in acht genomen worden op basis van de resultaten van de Sociaal-Economische Enquête van 2001. Het toepassen van de hierboven uitgelegde methodologie leidt tot het hanteren van minimale draagvlakken om aan de behoeften te voorzien. Uit ervaring van andere studies zal voor bepaalde delen van de Vlaamse ruimte hier moeten van afgeweken worden omwille van het afstandsprincipe. In enkele dun bevolkte gebieden van Vlaanderen leidt het hanteren van dezelfde normen als gemiddeld voor Vlaanderen tot het inplanten van infrastructures die lange verplaatsingsafstanden voor de burger inhouden. Voor enkele zones zullen dan ook locatievoorstellen geformuleerd worden die wellicht niet het minimaal draagvlak bereiken maar die omwille van de gelijke behandeling van de burger wellicht toch in acht moeten genomen worden. In dezelfde lijn kan men denken aan het instellen van een maximale verplaatsingsafstand voor de bevolking ten opzichte van de sportinfrastructuur, zeker als men denkt aan 'Sport voor Allen'.

Stap 5. Vergelijking actueel versus optimaal.

De vergelijking van het optimale locatiemodel met de ruimtelijke spreiding van de actuele infrastructuur zal leiden tot het definiëren van zones/plaatsen die nood hebben aan bijkomende infrastructuur. Op basis hiervan kunnen prioriteiten gelegd worden. Anderzijds kunnen zones/plaatsen te voorschijn komen waar er een overinvestering heeft plaats gegrepen.

Wat zijn de doelstellingen?

Via de gepaste analysetechnieken zullen recentere "planningsnormen" aangeleverd worden voor overdekte en openluchtinfrastructuur.